

การขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง
ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560*
DRIVING RAYONG TOBACCO CONTROL SYSTEM AND MECHANISM
ACCORDING TO TOBACCO PRODUCTS CONTROL ACT B.E. 2560

วรรัตน์ ศรีสถิตยวัฒนา, พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ

Wareeratana Srisatitwattana, Phongphat Chittanurak, Pongsuwan Srisuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: gp.capt.dr.tor@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง 2. ศึกษาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และ 3. สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกมาแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง เครื่องมือการวิจัยคือแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ โดยมีคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบด้วยการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 2. การขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองมีความครอบคลุมทุกหน้าที่ และ 3. แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การเลือกใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์และงบประมาณจากภาษียาสูบ ด้านกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การกำหนดนโยบายการ

*Received August 17, 2023; Revised September 9, 2023; Accepted October 11, 2023

บำบัดรักษาผู้เสพติดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์กฎหมายและการแก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสุ่มตรวจและลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

คำสำคัญ: ระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ; กลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ; พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

Abstract

The objectives of this research article were: 1. To study the components of the Rayong tobacco products' control system and mechanism; 2. To study the driving of the Rayong tobacco products control system by the Rayong Tobacco Products Control Committee, and 3. To synthesize development guidelines for driving the Rayong tobacco products control system, conducted by qualitative research. Key informants were purposively selected, including representatives of the Rayong Tobacco Products Control Committee and network agencies supporting the control of tobacco products in Rayong Province. The research instrument was a semi-structured interview script. A thematic analysis analyzed data.

Findings were as follows: 1. The Rayong tobacco products control system consisted of 5 components: environment, inputs, processes, outputs, and feedback, and had the Rayong Tobacco Products Control Committee as the primary mechanism to drive the system. 2. The Rayong tobacco products control mechanism consisted of 4 components, which were the duties of the Rayong Tobacco Products Control Committee, defined by the Tobacco Products Control Act of 2017. 3. The input development guidelines for driving the Rayong tobacco product control system consisted of making an annual operating calendar, selecting public relations media and channels, and asking for support from public relations media and a budget from tobacco tax. In contrast, the process development guidelines for driving the Rayong tobacco product control system consisted of making strategic and action plans, making policy of treatment for addiction free of charge, making strategy for public relations of laws and strategy for solving health problems caused by tobacco consumption, conducting training for legal knowledge, making networking

partners, and conducting random inspecting and punishment for non-compliance with the law.

Keywords: Tobacco Products Control System; Tobacco Products Control Mechanism; Tobacco Products Control Act

บทนำ

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดมีภารกิจควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยยึดแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติที่กำหนดโดยคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติเป็นกรอบการดำเนินงาน (กรมควบคุมโรค, 2565) จังหวัดระยองโดยคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างเป็นรูปธรรมเรื่อยมาตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 (4 กรกฎาคม 2560) โดยมีการประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองเพื่อกำกับติดตามและควบคุมการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด โดยการประชุมครั้งล่าสุดคือการประชุมเมื่อ 1 สิงหาคม 2565 (คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง, 2565) จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองพบว่ายังไม่มีผลการปฏิบัติงานจากบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจังหวัดระยอง เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงาน สะท้อนข้อเท็จจริง จุดอ่อนของการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกันกับการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร (วรานิษฐ์ ลำไย และคณะ, 2566)

ดังนั้น คณะวิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง เพื่อให้ได้สารสนเทศเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ส่งผลให้ปัญหาด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองลดน้อยลง อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาทางสังคมด้านสุขภาพอนามัยของประเทศ อนึ่ง ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองไม่ได้จำกัดการใช้เฉพาะจังหวัดระยอง จังหวัดอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละจังหวัดได้ ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาทางสังคมด้านสุขภาพอนามัยของประเทศได้รับการแก้ไขในวงกว้างมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกมาแบบเจาะจง

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกมาแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1. ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง จำนวน 2 คน ได้แก่ รองประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และ
2. ผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง จำนวน 8 คน จาก 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และเทศบาลนครระยอง

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยคือคำถามปลายเปิดการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ที่คณะวิจัยสร้างขึ้นจาก 3 แนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดเชิงระบบ แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาองค์กร และแนวคิดการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศ เครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการตรวจสอบความครอบคลุมประเด็นตามแนวคิดหลักที่ใช้เป็นกรอบในการสร้าง และทดลองสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยสัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ปฏิบัติหน้าที่รอง

ประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เทศบาลนครระยอง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองดำเนินการโดยสัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่รองประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยองผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และสัมภาษณ์กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจำนวน 8 คนจาก 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และเทศบาลนครระยอง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยจัดกลุ่มแนวทางการพัฒนาจากผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ตามองค์ประกอบของระบบในส่วนขององค์ประกอบปัจจัยนำเข้าและองค์ประกอบกระบวนการเพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำแนวทางการพัฒนาไปใช้พัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดอย่างเป็นระบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระบบและกลไก และการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดรหัสข้อมูล ขั้นตอนการสร้างข้อสรุปชั่วคราว ขั้นตอนการสร้างบทสรุป และขั้นตอนการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของบทสรุป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ผลการศึกษาองค์ประกอบระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองแสดงในแผนภาพที่ 2 พบว่า องค์ประกอบระบบประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ส่วนองค์ประกอบกลไกซึ่งหมายถึง คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบมีองค์ประกอบคือ หน้าที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

ภาพที่ 1 องค์ประกอบระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

2. ผลการศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง ผลการศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองพบว่า คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองปฏิบัติหน้าที่ได้ครอบคลุมทุกหน้าที่โดยมี

หลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนคือ การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติในแต่ละหน้าที่จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

หน้าที่คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด	หน่วยงานภาคีเครือข่าย							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. การดำเนินการตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติกำหนด	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. การกำหนดและดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติติดตามประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ การลดและเลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. การให้คำปรึกษาแนะนำและประสานงานส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

หมายเหตุ: 1 = สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง 2 = ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง 3 = โรงเรียนระยองวิทยาคม 4 = สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง 5 = พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง 6 = สรรพสามิตพื้นที่ระยอง 7 = องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง 8 = เทศบาลนครระยอง

3. ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

3.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง จำนวน 15 แนวทาง โดยแยกเป็นแนวทางการแก้ไขจุดอ่อน แนวทางการหลีกเลี่ยงอุปสรรค แนวทางการรักษาและพัฒนาจุดแข็ง และแนวทางการใช้ประโยชน์โอกาส ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT

แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT	แนวทางการพัฒนา
1. แนวทางการแก้ไขจุดอ่อนของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	1.1 การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 1.2 การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพสูง 1.3 การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย 1.4 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 1.5 การกำหนดกลยุทธ์แก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกลุ่มประชากรไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 1.6 การกำหนดกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด
2. แนวทางการหลีกเลี่ยงอุปสรรคของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	2.1 การกำหนดการใช้ยาฟรีในการบำบัดรักษาผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เป็นเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.2 การเพิ่มความถี่ของการสุ่มตรวจการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบของผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินการ และผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง 2.3 การจัดการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายยาสูบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
3. แนวทางการรักษาและพัฒนาจุดแข็งของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	3.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 3.2 การจัดการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 3.3 การขอใช้เงินภาษีบาปที่จัดเก็บได้ไปใช้ขับเคลื่อนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง
4. แนวทางการใช้ประโยชน์โอกาสของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	4.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 4.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบระยอง 4.3 การขอรับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจากภาษีบาปของกระทรวงมหาดไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และกองทุนพัฒนากีฬาแห่งชาติ

3.2 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองที่สังเคราะห์ตามการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของระบบ พบว่าได้แนวทางการพัฒนา จำนวน 11 แนวทาง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของระบบ

การพัฒนาองค์ประกอบระบบ	แนวทางการพัฒนา
1. องค์ประกอบปัจจัยนำเข้าของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	1.1 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 1.2 การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 1.3 การเลือกใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายโดยใช้ช่องทางการสื่อสารมวลชนเป็นช่องทางหลัก 1.4 การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย 1.5 การขอใช้เงินภาษียาสูบที่จังหวัดจัดเก็บ และภาษีบาปจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ
2. องค์ประกอบกระบวนการของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	2.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 2.2 การกำหนดการใช้ยาฟรีในการบำบัดรักษาผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้เป็นเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.3 การกำหนดกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และกลยุทธ์แก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกลุ่มประชากร ไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.4 การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายยาสูบของพนักงานเจ้าหน้าที่ 2.5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2.6 การเพิ่มความถี่ของการสุ่มตรวจการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบของผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินการ และผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ และดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองมีส่วนประกอบที่เหมาะสมและมีความสัมพันธ์กันในเชิงระบบเป็นหลักประกันได้ว่า การขับเคลื่อนการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจะมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด ส่วนประกอบขององค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมยาสูบแห่งชาติ และการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีเครือข่ายการควบคุมผลิตภัณฑ์

ยาสูบ โดยแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมยาสูบแห่งชาติเป็นส่วนที่ใช้ในการกำหนดทิศทางของการขับเคลื่อน ส่วนการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีเครือข่ายเป็นส่วนช่วยในกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านสภาพแวดล้อมที่หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบองค์กรซึ่งประกอบด้วยสังคมการเมือง และแรงกดดันจากระบบเศรษฐกิจ (Robbins, 1990) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านสภาพแวดล้อมของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ และกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าที่ประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดจังหวัด คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด แผนการดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าที่หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ องค์กร คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์กร (จินทรานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยหน่วยงานสังกัด คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ แผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านกระบวนการซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตามแผนการดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นวิธีการและขั้นตอนการขับเคลื่อนระบบตามแนวคิดการบริหารคุณภาพ PDCA เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านกระบวนการที่หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการบริหารปัจจัยนำเข้าให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ (Lunenborg & Ornstien, 2008) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านกระบวนการของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยการบริหารแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วยแนวคิดการบริหารคุณภาพ PDCA ส่วนประกอบองค์ประกอบระบบ

ด้านผลผลิตซึ่งหมายถึงผลสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการที่วัดจากความครอบคลุม การปฏิบัติตามหน้าที่การดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นไปตามนิยามของ องค์ประกอบระบบด้านผลผลิตที่หมายถึง ผลที่เกิดจากระบบการของการนำเอาปัจจัย นำเข้ามาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและ กลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้าน ผลผลิตของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยผลการ ประเมินความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านข้อมูลป้อนกลับซึ่งหมายถึง สารสนเทศการ ประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ และแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบที่ได้ จากการประเมินระหว่างปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อการปรับแก้ไขปัจจัยนำเข้าและ กระบวนการ เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านข้อมูลป้อนกลับที่หมายถึง การ ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบ และกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนองค์ประกอบ ระบบด้านข้อมูลป้อนกลับของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ข้อมูลผลการประเมินและแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ ยาสูบจังหวัดคือ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยมีส่วนประกอบเกี่ยวกับการจัดองค์กรคือหน้าที่ของ คณะกรรมการ เป็นไปตามนิยามกลไกของระบบที่หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อน หรือดำเนินอยู่ได้โดยมีการจัดสรรทรัพยากร การจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ ดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรา นิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่ กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า กลไกของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของ กรุงเทพมหานครคือ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร โดยมี ส่วนประกอบคือ การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

2. คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองปฏิบัติหน้าที่ได้ครอบคลุม ทุกหน้าที่ ซึ่งยืนยันได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์จากการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติ

หน้าที่จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย แสดงว่าระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองมีความเหมาะสม อันจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองประสบความสำเร็จ ดังนั้น ควรมีการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า ระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมส่งผล การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประสบผลสำเร็จ

3. แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นแนวทางที่สังเคราะห์ได้จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT การใช้แหล่งข้อมูลการสังเคราะห์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการแบ่งประเภทแนวทางการพัฒนาตามแนวคิดเชิงระบบ เทคนิคการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่ใช้เป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเพื่อพัฒนาองค์กรแบบ SWOT Analysis ของการวางแผนเชิงกลยุทธ์มีความเหมาะสม เพราะทำให้ได้รับแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ทั้งปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนระบบ เป็นไปตามนิยามของการวิเคราะห์ SWOT (Q Program OPE, 2562) กล่าวคือ ปัจจัยความสำเร็จประกอบด้วย จุดแข็งที่เป็นความสามารถของระบบที่นำมาใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนระบบ และโอกาสที่เป็นสถานการณ์ภายนอกระบบที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายของการขับเคลื่อนระบบ ส่วนปัญหาอุปสรรคประกอบด้วย จุดอ่อนที่เป็นคุณลักษณะของระบบที่อาจทำลายผลการขับเคลื่อนระบบ และอุปสรรคที่เป็นสถานการณ์ภายนอกระบบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของการขับเคลื่อนระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT กำหนดแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร แหล่งข้อมูลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่ใช้ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง และเป็นแนวทางการพัฒนา

ที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติซึ่งเกิดจากการยอมรับของผู้ปฏิบัติ เป็นไปตามแนวคิดในการกำหนดแหล่งข้อมูลของกระบวนการถอดบทเรียนการดำเนินโครงการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการที่ใช้การแบ่งปันบทเรียนที่ได้เรียนรู้ระหว่างสมาชิกในทีมงานและเจ้าของโครงการ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่ไม่มีการทำซ้ำผิดพลาดเดิมซ้ำ แนวทางการพัฒนาที่เป็นการปฏิบัติที่ดี และแนวทางการพัฒนาที่เป็นการนำการเปลี่ยนแปลงไปใช้ได้ทั่วทั้งหน่วยงาน (อดิษฐ์ อำนวยพรเลิศ, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานครจากผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร และผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การเลือกใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์และงบประมาณจากภาษียาสูบ ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การกำหนดนโยบายการบำบัดรักษาผู้เสพติดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์กฎหมาย และการแก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสุ่มตรวจและลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาน นามลาบุตร และ วรานิษฐ์ ลำไย (2561) เรื่อง การประเมินประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่ในจังหวัดหนองคาย ที่เสนอแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่ โดยการจัดทำสื่อความรู้ข้อกฎหมายและเนื้อหาของการรณรงค์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเผยแพร่แก่ประชาชนในโอกาสต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายปลอดบุหรี่ งานวิจัยของสุภัทร นักรู้กาพลพัฒน์ และคณะ (2561) ที่เสนอให้แก้ปัญหาโครงการ 3 ล้าน 3 ปีเลิกบุหรี่ทั่วไทยเทิดไถ่องคราชน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องและทั่วถึง และพัฒนาความรู้และทักษะในการให้คำแนะนำเพื่อเลิกบริโภคยาสูบแก่เจ้าหน้าที่ งานวิจัยวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่เสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร โดยการพัฒนาปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การ

เพิ่มจำนวนบุคลากรปฏิบัติการของเขต การพัฒนาความรู้แก่บุคลากร การกำหนดงบประมาณของยุทธวิธีของแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรม ผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายให้สามารถจัดเก็บภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบ การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ส่วนการพัฒนาด้านกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำคู่มือการใช้กฎหมายสำ การกระจายอำนาจในการจับกุม การจัดทำแผนปฏิบัติการสำรองในกรณีภาวะวิกฤติ การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับเขต การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย การเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรม เลิกบริโรค การสร้างภาคีเครือข่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล การประชุมติดตามผลการปฏิบัติ และการประเมินภายนอก

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองนำข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการปรับแก้ไขแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จังหวัดอื่น ๆ นำข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกและแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นที่ควรวิจัยต่อยอดของจังหวัดระยอง ได้แก่ การประเมินผลการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการพัฒนากลไกของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565–2570. (ฉบับย่อ)*. นนทบุรี: อักษรกราฟฟิกแอนดี้ดีไซน์.
- คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง. (2565). รายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง. *การประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ครั้งที่ 1/2565*. ระยอง: คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บั๊ค พอยท์.
- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. (5 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 39 ก หน้า 27-47.
- วรานิษฐ์ ลำไย และคณะ. (2566). การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(5), 287-304.

- สิริกร นามลาบุตร และวรานิษฐ์ ลำไย. (2561). การประเมินประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยวันพุธในจังหวัดหนองคาย. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*, 4(2), 133-152.
- สุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์, นิชนันท์ สุวรรณภูมิ และอมรรัตน์ นธะสนธิ. (2561). ประเมินผลโครงการ 3 ล้าน 3 ปีเลิกบุหรี่ทั่วไทยเทิดไถ่องค์ราชันในเขตพื้นที่สุขภาพที่ 10. *Rama Nurse Journal*, 25, 102-110.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายในระดับอุดมศึกษาฉบับปีการศึกษา 2557* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อดิษฐ์ อำนวยพรเลิศ. (2563). การถอดบทเรียนบทบาทของ อสม. ในโครงการเภสัชอาสาพาเลิกบุหรี่รพ.สต.เชียงบาน (รายงานวิจัย). พะเยา: คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Lunenburg, F.C., & Ornstein, A.O. (2008). *Educational administration: concepts and practices* (5th ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Cengage.
- Robbins, S.P. (1990). *Organization theory: structure, designs, and applications* (3rd ed.). NJ: Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Q Program. (2562). *Q Program OPE: Organizational Process Excellence*. Retrieved October 11, 2021, https://www.ocpb.go.th/ewtadmin/ewt/knowledge/download/article/article_20190409102754.pdf